

R

REVEIL-SERIE

GENADE IN EEN UITHOEK
VAN DE TEMPEL

DR. H. F. KOHLBRÜGGE

No. 532

MAART 2017

DR. H.F. KOHLBRÜGGE

Hermann Friedrich Kohlbrügge werd in Amsterdam geboren op 15 augustus 1803. Al vroeg had hij de begeerte om predikant te worden, maar van studie kon voorlopig niets komen, omdat hij moest meewerken in de zeepziederij van zijn vader Hermann Gerhard Kohlbrügge. Zij behoorden tot de Hersteld Evangelisch Lutherse Gemeente.

Later doorliep hij vlot de Latijnse School en het Atheneum te Amsterdam, waarna hij aan de Universiteit aldaar theologie ging studeren en oosterse talen. In 1826 werd hij proponent en hulpprediker van de Hersteld Evangelisch Lutherse Gemeente in Amsterdam. De rechtzinnige meerderheid van de gemeente stemde hartelijk met zijn prediking in, maar de notabelen niet. Het leidde tot een conflict, waarna hij in 1827 werd afgezet.

Kort daarop vertrok Kohlbrügge naar Utrecht waar hij zijn theologische studie voortzette. Hij promoveerde in 1829 met lof tot doctor in de theologie, met een dissertatie over Psalm 45. In datzelfde jaar trouwde hij met Catharina Louisa Engelbert. Daardoor kwam hij nu in financieel gunstiger omstandigheden te verkeren. Hij bracht zijn tijd door

met schriftonderzoek en met de bestudering van de geschriften van Luther, Calvijn en Olevianus. Zonder Luther te verloochenen kwam hij tot het inzicht van de juistheid van de gereformeerde leer. Zo groeide hij naar de overtuiging lid te willen worden van de Nederlandse Hervormde Kerk. Maar door zijn afzetting in de Hersteld Evangelisch Lutherse Gemeente weigerde het kerkbestuur hem als lidmaat toe te laten. Dit alles had zijn weerslag op zijn gezondheid, nog verergerd door het verlies van zijn vrouw in 1833. Op medisch advies maakte hij een Rijnreis. Hij kwam toen o.a. in Elberfeld, waar hij een opgewekt geestelijk leven aantrof en met open armen werd ontvangen. Maar ook daar werd hij niet tot het kerkelijke examen toegelaten.

Hij hertrouwde in 1834 te Utrecht met Urselina Philipina, baronesse van Verschuer. Daar leefde hij als ambteloos burger. Op zondagen verklaarde hij de Schrift voor een kring die samenkwam in zijn huis. Ook publiceerde hij veel. Een beroep naar een afgescheiden gemeente wilde hij niet in overweging nemen, omdat hij de Afscheiding van 1834 scherp veroordeelde.

Teleurgesteld en in zijn gezondheid geknakt vertrok hij naar Duitsland, waar hij na enig omzwerven

weer terecht kwam in Elberfeld. Uiteindelijk is hij daar in 1848 predikant geworden bij de Niederländisch-Reformierte Gemeinde.

De laatste levensjaren waren moeilijk, mede door het sterven van familieleden en vrienden. Na het overlijden van zijn vrouw in 1866 ging zijn gezondheidstoestand achteruit en verouderde hij sterk. Op 5 maart 1875 ontsliep Hermann Friedrich Kohlbrügge in Elberfeld.

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 2, pg. 284-288, Kampen 1983).

Deze preek die u hierbij wordt aangeboden is herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordige Nederlands. Kohlbrügge heeft de preek gehouden op 24 september 1865 te Scheveningen. Ze is in handschrift (van P. Goudappel te Delft) aangetroffen in het Kohlbrügge-archief te Amsterdam, getranscribeerd door H. Boele en door C. Bregman herschreven. De preek is als hoofdstuk 17 opgenomen in het onlangs verschenen boek *Op Nederlandse kansels*, 22 preken, een gezamenlijk uitgave van de Vereniging van Gereformeerde Geschriften en

uitgeverij Den Hertog, 2016, bewerkt en van aantekeningen voorzien door H. Boele. Er is toestemming verleend om deze preek in de Reveil-serie op te nemen.

De Schriftlezing was: Lukas 18:9-14.

Gezongen werd: Psalm 32:1; Psalm 105:3; Psalm 65:2,3; Psalm 51:1; Psalm 75:4,6.

GENADE IN EEN UITHOEK VAN DE TEMPEL

door

DR. H.F. KOHLBRÜGGE

“En Hij zeide ook tot sommigen, die bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren en de anderen niets achtten, deze gelijkenis: Twee mensen gingen op in de tempel om te bidden; de een was een Farizeeër en de ander een tollenaar. De Farizeeër, staande, bad dit bij zichzelf: O God! ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles wat ik bezit. En de tollenaar, van verre staande, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God! wees mij zondaar genadig! Ik zeg u: Deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis, meer dan die; want een ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.”

Lukas 18:9-14

Onze tekstwoorden vindt u in het Evangelie van Lukas 18:9-14. Wij overdenken met elkaar naar aanleiding van de voorgelezen woorden:

1. Wat is een Farizeeër? En wat is een tollenaar?
2. Hoe kan de Heere Jezus zo'n oordeel vellen? De Farizeeër had immers zoveel goede werken en hij was de tollenaar toch ver vooruit? Maar nee, de tollenaar had veel meer dan de Farizeeër.
3. Dit oordeel berust werkelijk op goede gronden.

1.

Wat is een Farizeeër? En wat is een tollenaar? Het woord 'farizeeër' geldt in ons land als een hatelijk klinkende naam. Men noemt iemand zo van wie men een afkeer heeft; iemand die gemeen is en bedrog pleegt. Het is echt een scheldnaam.

Maar in de tijd dat de Heere Jezus op de aarde rondwandelde, was een Farizeeër iemand uit de 'bescheidenste sekte' van de Joodse godsdienst. Als we die sekte nu een naam zouden willen geven, zouden we zeggen dat die sekte orthodox was. Daarom wilde de apostel Paulus dan ook een voortreffelijke Farizeeër zijn. Het woord zelf betekent: afgescheiden. Iemand die zich van de wereld had afgeschei-

den, was een Farizeeër. Farizeeërs vond men overal, in eenvoudige huizen, achter de schapen, en ook aan het koninklijke hof.

Ik zal u een leerstelling van de Farizeeërs noemen. Dat is deze: Als wij maar willen, als wij maar ons best doen en op een eerlijke manier handelen, dan helpt God ons. God is dan zelfs verplicht om goed voor ons te zijn, ons in alles te helpen en te ondersteunen, en Zijn hemel voor ons te openen. De Farizeeërs stonden dus overal bekend als stille en brave mensen; en in hun eigen ogen waren zij eerwaardige en vrome mensen. Zij wisten wel dat de ellende van de mens groot was en dat men daarvan verlost moest worden en dat men God voor die verlossing dankbaar moest zijn. Maar zij wisten niet hoe groot hun eigen zonde en ellende was. Zij wisten niet hoe zij zelf van hun zonden en ellende verlost moesten worden. Zij wisten niet hoe zij zelf God voor zo'n verlossing dankbaar moesten zijn.

In de tijd van de Farizeeërs was men op de wijze van de vaderen onderwezen. Dan wist men: wie een Farizeeër was, had het goede geloof. Zo waren ettelijke gronden en geloofsstukken van de waarheid het eigendom van het land en het volk geworden. Die verschrikkelijke Romeinse regering moest

weg; daar zuchtten zij onder. Zo zochten zij voortdurend naar vrijheid, en toch wilden zij niet echt vrij zijn. Zij leefden vergenoegd en deden meer dan Gods wet eiste door te offeren en vrijwillige gaven te schenken.

Overall waar de Heere Jezus kwam om te prediken, waren ook de Farizeeërs in menigte aanwezig. Zij zeiden zelfs dat wat de Heere Jezus sprak, de waarheid was. Maar toch gunden zij de Heere geen ogenblik rust en vrede, want zij waren altijd met Hem aan het strijden over de vraag wat waarheid was.

Als u dus in de Bijbel over Farizeeërs leest, werp dan geen steen op hen. De Farizeeër bidt net zoals de roomsen doen, en dat zit in het hart van ons allemaal. Geen mens komt als een oprechte ter wereld; integendeel, wij zijn allen in zonden en met verkeerde neigingen geboren. Ja, een mens is zo verkeerd dat hij alles zou willen doen om maar niet door de enge poort te gaan. Hij zou alles willen doen om maar niet te hoeven komen bij de vrije genade om langs die weg zalig gemaakt te worden. Dat zegt de Heere tegen ons. Die neiging zit in de Farizeeër, die neiging zit in het hart van ons allemaal. In plaats van te gaan naar de enige Arts en

Dokter der zielen, de Heere Jezus, loopt men naar een valse profeet, die ons vleselijke bestaan streelt en kussens voor ons maakt

Gaat de Farizeeër over wie de Heere Jezus nu spreekt, naar de schouwburg of dergelijke dingen? Nee, hij gaat naar de tempel om te bidden. Dat was toch een goede gang? Er komen er trouwens twee in de tempel; er komt ook een tollenaar. En wat wil de Farizeeër nu doen? Hij komt om te bidden. Is dat dan niet goed? Hij komt om te bidden, en niet om te vloeken. En schrijft die man nu aan zichzelf toe wat hij is? Nee, hij schrijft het niet aan zijn kracht of verdiensten toe, maar hij zegt: ‘O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen. Ik dank U dat ik geen rover ben, en ook geen onrechtvaardige, of – nog erger – dat ik geen overspelige ben en ook niet als die tollenaar!’ Is dat niet braaf, is dat niet goed dat hij geen rover of een onrechtvaardig mens is? Wie zou dat ook willen zijn? Die man dankt God en brengt de deugzaamheid in praktijk. Meent hij het? Ja, dat meent hij met zijn hele hart. Wie zou durven beweren dat hij het niet meent als hij zegt: *O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar.* En toch was zijn gebed niet goed! Waar ligt dat aan?

Wat is een tollenaar? Dat weten velen met mij nog uit de tijd van de Franse keizer. De tolgaarders haalden het geld binnen. Dat was om van te schrikken, en wee als zo'n ambtenaar een Nederlander was! Die mensen pakten de arme smokkelaars aan, en de rijke smokkelaars lieten ze door. Het waren verachtelijke lieden die overal te vinden waren: in de stadspoorten, in de tolhuizen, aan de veren en overal waar belasting betaald moest worden. Zij waren daar om de verplicht af te dragen gelden in ontvangst te nemen. Nu kan men gemakkelijk begrijpen wat ze deden waarvoor Johannes de Doper hen in Lukas 3:13 waarschuwt: 'En eist niet meer dan wat u gezet is.' Dit was namelijk hun grootste zonde: zij stalen op deze onfatsoenlijke manier, terwijl zij in dienst waren van de Romeinen. Dat vooral maakte hen bij de Farizeeërs gehaat. Het gaat hier dus vooral om deze twee dingen: om dat ongelukkige geld, en om daarvan op een wellustige manier te genieten.

De tollenaars en de zondaren staan in de Evangelieën steeds op dezelfde lijn. De zondaren heten in het Evangelie naar de beschrijving van Lukas in het Grieks: hoereerders en overspelers. Zij allen zijn voor de Joden het schuim van de hel. Ze horen

tot het goddeloze volk waar nooit iets van terecht komt, en dat vervloekt is in het eeuwige vuur.

Dat is nu een Farizeeër, dat is nu een tollenaar.

2.

Hoe kan de Heere Jezus nu toch zo'n oordeel vellen dat juist hij die niets voorstelde en die niets had om tot God te brengen, die tollenaar, gerechtvaardigd naar huis ging? De ander, de Farizeeër, had immers zoveel! Hoe kon de Heere Jezus nu toch zeggen dat die 'minder gerechtvaardigd', dat betekent in het Grieks, helemaal niet gerechtvaardigd naar huis ging?

Dat kon de Heere Jezus zeggen omdat Hij waarachtig God is en het eeuwige Leven. En daarbij is Hij tegelijk waarachtig mens, en zo werpt Hij Zich in onze plaats in de afgrond van onze radeloze toestand. Ja, Hij daalt nog dieper af dan wij liggen om ons eenmaal uit onze draaikolk van ellende terecht te brengen. Dat kon Hij doen als de Gezegende van de Vader, omdat Hij gezonden is om hen te zoeken en zalig te maken die verloren zijn. Hij kwam niet voor hen die zichzelf nog helpen of redden kunnen, en ook niet voor hen die God nog wat proberen wijs

te maken. Hij zoekt de eer van God! God heeft gezworen: ‘Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in de dood van de stervende, maar daarin dat hij zich bekeert en leeft.’

En nu zoekt de Heere Jezus hen die de Vader hebben wil. Dat zijn de goddelozen die zich niet kunnen bekeren. Hij maakt de zieken gezond, en de armen rijk. Hij eist daarvoor niets, en ontvangt er ook niets voor. Maar de Farizeeër kan door Jezus niet geholpen worden. En die deed juist zoveel en gaf overal geld voor. Als hij honderd gulden had, gaf hij daarvan tien gulden aan de armen. Zo zorgde hij voor de maatschappij en voor de kerk. De Farizeeër is de man die men altijd en overal kan vertrouwen. Met zo iemand komt het wel goed, denkt men, maar Jezus kan hem niet helpen! Waarom niet? Omdat Hij Degene is Die Zijn volk zalig maakt van hun zonde. En als er nu een brave man naar de Heere Jezus komt, een rechtvaardig mens of iemand die heel kuis leeft? Ach, die mensen kan Hij niet helpen, maar wel degene die tot Hem komt en belijdt: ‘Ik heb tegen de geboden van God zwaar gezondigd, met gedachten, woorden en werken. Ja, ik ben helemaal en alleen maar goddeloos, ik deug nergens meer voor, en tot mijn laatste snik zal ik

alles blijven bederven.’

Misschien is er nu iemand die komt zeggen dat de Farizeeër niet meende wat hij zei, dat hij zomaar wat heeft gesproken. Maar dan zeg ik: O nee, hij meende wel degelijk wat hij sprak. Ja, hij zegt God zelfs met eerbied dank dat hij niet zo is als de andere mensen. Hij prijst zichzelf en hij dankt God net zo lang als hij de eer in eigen hand kan houden. Hij was echt van mening dat het niet zo kon zijn dat hij Gods geboden overtrad. Maar hij roofde... en wist het niet, en hij wilde het ook niet weten. Hij was onrechtvaardig, maar hij wist het niet en wilde het ook niet weten. Hij was een overspelige, maar hij zei dat hij het niet was.

Het tegendeel van wat de Farizeeër meende te zijn, vinden we bij de evangelist Lukas in hoofdstuk 11:39. Daar zien we dat hij wel een rover en een onrechtvaardige was, want daar staat: ‘Nu gij Farizeeën, gij reinigt het buitenste van de drinkbeker en van de schotel; maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid’. En in het evangelie naar de beschrijving van Johannes lezen we in hoofdstuk 8 dat de Farizeeërs en Schriftgeleerden een vrouw, die in overspel gegrepen was, tot de Heere Jezus brachten. Zij zeiden: ‘Mozes heeft ons in de wet geboden, dat

zulken gestenigd zullen worden; Gij dan, wat zegt Gij?’ Maar Jezus schreef in de aarde. Zij hielden echter niet op met hun vragen, en eindelijk richt de Heere Zich op en zegt tegen hen: ‘Wie van u zonder zonde is – namelijk van het zevende gebod – werpe eerst de steen op haar’. Maar nu ging de een na de ander weg, van de eerste tot de laatste, want ze voelden het schrikwekkende van deze woorden. Mijn geliefden, nu hebt u het van de Farizeeër begrepen dat de mens een rover is zonder dat hij het weet. Zo is het als Gods heilige wet niet aan de mens geheiligd wordt en de donder van Gods heilige wet hem niet in stukken slaat en van zonde, schuld en verdoemenis overtuigt. Zo’n mens komt in de kerk, hij leest ook in Gods Woord op zondag of bij andere gelegenheden, maar doordeweeks weet hij zijn portemonnee te vullen ten koste van de armen. En terwijl hij zulke dingen doet en aan het roven is, denkt hij dat Gods wet alleen op zondag geldig is en er in het gewone leven niet aan te pas komt. Van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, ja dat God er is, heeft geen enkele Farizeeër begrip; en evenmin weet hij iets van dood en verdoemenis. Zij zagen ook niet in dat de Heere Jezus niet van deze wereld was. Daarin kwam nu hun gloeiende haat

tegen de Heere Jezus openbaar.

En zo is die gloeiende haat er nog, als men Zijn grote daden miskent, Zijn wonderen loochent en niet wil erkennen dat men een vervloekt mens is. Dit alles komt voort uit het farizeïsche beginsel, waardoor men wat goeds van zichzelf denkt - wat men echter niet is. Daardoor is men ook voortdurend bezig met het brengen van eigen offers. Men lastert God en de goede weg tot het leven, en men heeft behagen in ketterijen en allerlei ongerechtigheden.

Wees twintig jaar lang op weg naar het goede, wees heilig en vroom... maar als God u de kennis van Zijn heilige wet geeft te verstaan, hebt u in het eenentwintigste jaar véél meer zonden dan toen u aan het begin van uw weg was. En weg is dan uw heiligheid! Wees kuis... maar als Gods wet u tuchtigt en ook genadig weer opricht, dan zult u schuldig staan aan overspel. Zo kon en wilde de Heere Jezus ook een oordeel uitspreken over de Farizeeërs en over de schijnheiligen, om hen op die manier de strik voor te houden waarmee zij zichzelf vastgebonden hielden. En waarom doet Hij dit? Omdat Hij waarachtig liefheeft! Het was en is nog liefde van de Heere Jezus, als Hij het innerlijk van de

mens geheel en al aan het licht brengt. Zo handelt Hij, opdat de mens de Farizeeër in zichzelf vindt en een tollenaar wordt voor God.

God maakt rechtvaardig om niet! Hij neemt niets aan van de mens, van geen enkel mens, dan alleen wat Hij eerst Zelf gegeven heeft, namelijk het bloed van het Lam. Hij neemt niets aan dan alleen de gerechtigheid die aangebracht is door de Heere Jezus. Welk ondeugend kind zal met zijn vader verzoend worden door te zeggen: ‘Vader, maak het goed met me; dan zult u een daalder krijgen van wat ik verdiend heb’? Zal de vader dat geld aannemen, zal hij hierdoor weer met zijn kind verzoend worden? Nee toch! God neemt van de mens niets aan dan alleen zijn zonden, niets dan alleen zijn voden en ongerechtigheden. Zo is Hij ons genadig en welgezind. Maar de natuurlijke mens weigert ook dit!

Daar staat nu de tollenaar. Hij staat veraf, hij heeft geen moed om vooraan te komen staan. Hij kan niet eens de ogen opheffen, en ook niet goed rechtop staan. Hij staat heel ver weg en denkt: Ach, zou een verdorven zondaar zoals ik het durven wagen om voor God te komen? Hij zou mij met één slag van Zich weg kunnen stoten! Hij weet alles wat ik doe, en och... dan is er ook dit kwaad nog, en dat

kwaad. O nee, ik durf niet, ik durf God niet aan te zien, ik ben zo'n schurk en zo'n zondaar. Ik heb God zo dikwijls trouw gezworen dat ik die zonde niet meer zou doen, en ik doe het toch telkens opnieuw. Hoeveel voornemens heb ik al niet op me genomen, maar het helpt allemaal niets. Ja, tegen mijn wil blijf ik in de zonden verstrikt, en vóór ik het weet ben ik er weer helemaal door overmeesterd. En zou ik dan nu durven, zou ik zo voor God durven verschijnen? O nee! Maar waarheen dan? Naar de hel? Dat zou de duivel wel willen, maar daar kan ik het niet uithouden. Naar God toe! Maar nee, ik durf niet opkijken, want Zijn ogen zien alles. In het hart van de tollenaar was het smartelijk en vol pijn. O, laat ik maar teruggaan. Och, dat harde hart is zo verschrikkelijk hard, het wil niet breken. Kreeg ik er maar de genadeslag op! O God, wees mij zondaar genadig!

Vijf woorden slechts! Méér kan hij niet bidden en dat durft hij ook niet. Wat zal hij nog méér bidden? God kent immers zijn hele weg en hart. Hij weet immers van al het kwaad dat hij bedreven heeft en van al zijn zonden. En wat bidt hij nu? Hij bidt om genade! Noemt hij zich dan een braaf en goed man? Nee, hij zegt dat hij een zondaar is, een slecht

mens, een heel slecht mens; een mens die de eeuwige dood verdiend heeft en voor eeuwig aan de galg moet, als God Zijn wet handhaaft.

Maar bij God is er nog genade. Bij Hem is er nog een pardon, zoals soms ook bij een aardse koning. God laat hen die bij Hem om genade aanhouden en die willen dat de Heere Jezus hen helpt, niet over aan de duivel. Dan is Gods ontferming groot, en dan wil Hij ons in genade aannemen. Voor hen laat de Heere Jezus Zichzelf beschuldigen, Hij laat Zich veroordelen en verdoemen.

En zo komt de Heere Jezus ertoe om over de Farizeeër en de tollenaar dit oordeel te vellen; want Hij is de Messias. Hij was daartoe door de Vader gezonden om Zijn Naam middenin de wereld te verheerlijken. In de wereld is de een niet beter dan de ander. Als men ze allemaal in één zak stopt, is er geen verschil. De wereld is verkeerd en blijft verkeerd. De Heere Jezus is gekomen om genade, barmhartigheid en ontferming te bewijzen aan allen die in zichzelf niets kunnen vinden. Dat is nu het Evangelie! Zo was het toen de Heere Jezus op de aarde was, en zo blijft het nog nu Hij op Zijn troon van genade zit. Zoals Hij toen was op de aarde, zo is Hij nu nog op de troon van Zijn genade.

3.

Laten we nu in de derde plaats zien op welke goede gronden het berust dat de Heere Jezus dit oordeel uitspreekt, waarbij de een volstrekt gerechtvaardigd en de ander in het geheel niet gerechtvaardigd naar huis ging. Hebben de tollenaars, de rovers, de onrechtvaardigen en de overspelers wat voor bij de Heere Jezus? Ziet Hij de zonden bij hen door de vingers? Zijn Zijn ogen minder heilig dan de ogen van de Vader? Haat Hij de zonden minder dan Zijn rechtvaardige Vader?

Nee, niets van dit alles! Maar, mijn broeders en zusters, als een zieke zijn kwaal verzwijgt omdat die misschien wel ontstond door dubieuze oorzaken en die hij daarom haat, dan kan hij daar niet van afgeholpen worden. Maar wat is voor de Heere Jezus nu onze ongerechtigheid, ons overspel, als Hij ons wil genezen? Als een mens zegt dat hij geen rover, geen onrechtvaardige of geen overspelige is, dan liegt hij voor Gods aangezicht, en dan lastert men anderen. Dan zegt men: 'Hoe is het mogelijk dat die man of die vrouw daartoe heeft kunnen komen!' En waar is die onkunde ten aanzien van zichzelf nu niet! Dan praten we wel over de zonden van anderen, maar geloven niet dat ook voor óns geldt dat wij ons ge-

hele leven lang met onze goddeloze aard te strijden hebben.

O mens, u bent er geen ogenblik zeker van dat u niet kunt vallen voor de verleiding van de duivel, van de zonden en van uw eigen diep bedorven hart. Denk toch niets goeds van uzelf, maar denk alleen maar goed van God, en denk kwaad van uzelf. Het ligt niet in ons, zelfs niet in het beste van ons verstand, om zich tegen de listen van de zonden te beschermen en tegen de ingevingen van de duivel te waken.

Dan is er iemand die naar het dak van zijn huis wil gaan omdat hij het voornemen heeft daar tot God te bidden. Maar hij laat zijn ogen gaan over alles wat hij beneden ziet, en dan ziet hij een vrouw, die bezig is zich te baden. Plotseling komt de begeerte in het hart van David; hij begon met zijn plan om tot God te bidden, en het einde is moord en overspel. Ook de wijze Salomo stort zich op zijn oude dag nog in zoveel rampen, waardoor goddeloze theorieën in het land mochten worden uitgekraamd. Waar zijn wij dan, en wat kunnen wij dan? Zijn wij beter dan David, zijn wij tot méér in staat dan Salomo? Tegen de zeshonderdduizend mensen rondom de berg Sinaï in de woestijn sprak God:

‘Heb geen andere goden voor Mijn aangezicht.’ Dit is het eerste gebod. Maar hoe staat het er nu voor, welke goden heeft de mens voor zich uitgestald? De mens maakt uit alles voor zichzelf een god. Goud, zilver, kleding, een man, een vrouw, zijn huis en haard, en allerlei andere dingen... En God laat men varen, terwijl Hij toch gezegd heeft: ‘Zoek Mijn aangezicht, en blijf bij Mij.’ God heeft gezegd: ‘Eer uw vader en uw moeder; gij zult niet doden; gij zult niet echtbreken; gij zult niet stelen; gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naasten.’ En God heeft gezegd: ‘Gij zult niet begeren.’ En de arme mens... het oog ziet, de hand grijpt en de voet strekt zich uit. En zo staan we schuldig voor het gericht van God.

Maar nu komt de Heere Jezus. Hij kent ons, en de Vader kent ons ook. Hij weet welk maaksel wij zijn en is gedachtig dat wij stof zijn. Hij ziet niets door de vingers, maar wil niet dat wij verloren gaan. Hij wil dat Zijn schapen die de Vader Hem gegeven heeft, het eeuwige leven zullen beërven. Daarvoor heeft Hijzelf betaald, opdat wij niet verloren zouden gaan. De tollenaar die hier om genade bidt, belijdt daarmee: ik kan niets meer goed maken. Hij belijdt dat hij geen enkele waardigheid heeft. Als hij om gena-

de roept, heeft hij ook niets aan te brengen. Hij wil genade hebben, en dan is er geen enkele roem. Hij is een mens, en niets meer dan een mens. En als hij niets méér is, dan is hij een zondaar, een overtreder van al Gods geboden.

Is de tollenaar nu bij zijn zonden gebleven? Heeft hij God aangeroepen om genade te krijgen om rust te vinden op een weg van oneerlijkheid, van stelen, van bedrog en van hoererij om daarin door te leven? Dat zij verre! Hij zit in zijn tolhuis, want van dat beroep komt hij niet zomaar af. Zo gaat het dikwijls in het leven. Men zit met een aantal onrechtvaardige zaken en men blijft daarmee zitten. Men kan er niet vanaf komen, en toch wil men dat wel. Men voelt de straf aankomen, tot men niet verder kan. En zo spreken man en vrouw daar met elkaar over. Het kan zo niet blijven, we lezen in de Bijbel toch wel anders. Ja, dat is waar, maar waar moeten wij dan van leven? Ja, dat is moeilijk. En dan... wat zullen de mensen wel niet zeggen? We zullen ons wel moeten schamen. En zo blijven we in de ongerechtigheid, als God ons niet genadig is en ons niet met Zijn heilige wet achtervolgt, waardoor Hij ons geen rust laat. Want we moeten en zullen er vanaf moeten! Maar hoe komen we erdoor? Er is geen

kracht, zelfs niet voor wat de buitenkant betreft. Er is ook geen moed en evenmin geloof!

En dan komt de Heere Jezus, de Vriend van tollenaars en zondaren. Hij helpt in één ogenblik van de zonden af. Wat gisteren nog onmogelijk was, is vandaag wel mogelijk. En wat verlangt de tollenaar nu? Hij bidt: *O God, wees mij zondaar genadig!* Hij veroordeelt zichzelf, hij is geheel en al verstrikt en op een verkeerde weg, en roept nu tot God om genade. In het Grieks staat er: ‘O God, wees mij zondaar verzoend!’ Dat wist de tollenaar uit de Bijbel, uit wat zij toen daarvan hadden, het Oude Testament. Als de mens God iets wilde brengen, moest het iets zijn dat een geheel vormde, iets wat volkomen was en niet iets halfs. Het moest echter iets zijn buiten hemzelf, van de wijnstok of van de opbrengst van het land, een rund of gevogelte. Men kwam dan in de tempel, en dan stond de mens daar met de ogen op het lam geslagen. Hij legde zijn handen op het lam, en liet het slachten. Dan liep het bloed weg, en het overige werd verbrand. En met het lam werden ook de zonden van die mens verbrand. Weg is de zonde, hij heeft geen zonden meer. En nu hebben wij niet verder te oordelen. God is Rechter. Als God daardoor verzoend is dat wij onze

zonden op Zijn lam leggen, zodat het lam onze zonden draagt, dan ziet God in ons uit kracht van vergeving geen zonden meer. Dan is God verzoend door de genoegdoening van het lam. Toen ging de tollenaar gerechtvaardigd naar huis, en hij zegt: ‘Verzoend zijn mijn zonden voor God in het bloed van het lam’. Voor God zijn de zonden verdwenen! De Farizeeër daarentegen ging in het geheel niet gerechtvaardigd naar huis. De oorzaak daarvan was dat hij, terwijl hij de liefde van God voor zich had, de Heere Jezus Zelf als de ware Messias versmaadde. Hij meende in de hemel te komen niet omdat de Heere Zich liet kruisigen, maar vanwege zijn eigen vasten. Hij dacht zalig te worden niet omdat de Heere Zijn ziel in de dood overgaf, maar omdat hijzelf de dood onderging. Hij dacht: Ik ben mijn eigen Christus, ik heb de Heere niet nodig. Hij had deugzaamheid genoeg om erdóór te komen. Maar met dat alles valt de Farizeeër in een diepe put, en zondaars die weten zelf geen enkele verdienste te hebben en daar dan ook geen aanspraak op maken, gaan hem vóór. Zij roepen alleen: ‘Genade, genade!’

Laat alles gaan en staan, maar houd toch bij de Heere Jezus aan. Houd u aan Hem. Maar ieder die

van een andere geest beziel is, wil hier niet aan. Hij die God wil dienen maar zich tegelijk verheft, zal terneer gestoten worden. Maar wie zich voor God op het diepst vernedert, die zal God verhogen. Als iemand in zijn hart van zichzelf denkt een god te zijn en meent dat God zijn dienaar is, als hij hoge dingen van zichzelf denkt en kleine dingen van God, dan houdt zo iemand God voor een persoon die hem gelijk is, ja dan verhoogt hij zich boven God. Maar u die zich verootmoedigt, nader voor de Heere zo vaak Hij u helpt. En zeg dan: 'God, ik roep U aan, ik zit in al mijn goddeloosheid vast, leer het mij te erkennen, opdat ik voor Uw gericht en voor Uw heilige wet mag wegzinken.' Ga toch allen tot de HEERE Heere! En wie niets kan meebrengen, die moet maar komen met niets. Dan moet u niet twifelen, want die belemmeringen zijn alleen maar leemputten, waarin de Heere ons niet laat vallen. Hij is immers een machtige God! Er is geen zonde, geen verkeerde neiging, hoe erg die ook is en hoe lang u die al hebt, of de genade van de Heere is machtig om ons daarvan te verlossen. Laten we daarom de Heere bidden om genade, om verzoening! Laten we om alles bidden wat wij nodig hebben voor dit leven, en voor een sterfbed

in vrede. Genade, o God, verzoening om Christus' wil!

Laten wij Hem loven en danken, niet voor mooi weer, maar voor storm! Niet voor een goede vangst, maar voor lege netten. Laten we Hem danken dat Hij onze ziel getroost heeft en dat wij genade gevonden hebben in een uithoek van de tempel. Laten wij God danken voor al het leed en de smart, en voor al de tranen. En wie oprecht voor God is, laat hij het uitklagen voor God. Stort alles voor Hem uit en roep om erbarming: 'O God, wees mij zondaar genadig! Gena, o God, gena!' Zo iemand zal genade vinden. En laat ons, broeders en zusters, bij deze genade blijven in het midden van ons dierbaar vaderland, waar de geest van het farizeïsme zo verschrikkelijk broeit.

Amen. O God, wees mij zondaar genadig!

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

In open envelop zonder postzegel zenden aan:

Pieters Media bv
Antwoordnummer 5
4500 WC GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en adreswijzigingen
aan:

Pieters Media bv,
Postbus 12,
4503 ZG GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl